

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

SSA Marek Machnij

w sprawie ze skargi L. D. o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 26 stycznia 2010 r.,
w sprawie z powództwa W. S.
przeciwko L. D.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 września 2011 r.,
zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 27 stycznia 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z 27 stycznia 2011 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek o wstrzymanie wykonania wyroku tego Sądu z 26 stycznia 2010 r. i odrzucił skargę o wznowienie postępowania zakończoną tym prawomocnym orzeczeniem. Jak stwierdził Sąd Apelacyjny, w sprawie nie doszło do spełnienia wskazanej przez skarżącego przesłanki wznowienia postępowania w postaci wykrycia dowodów, z których nie mógł on skorzystać w poprzednim postępowaniu. Charakteru takiego nie posiada, w szczególności, dokument z 31 marca 2010 r. zawierający oświadczenie skarżącego o potrąceniu wierzytelności zasądzonej wyrokiem z 26 stycznia 2010 r. z wierzytelnością służącą mu wobec powoda, oświadczenie to zostało bowiem złożone po prawomocnym zakończeniu postępowania, którego dotyczy skarga o wznowienie. Pozostałe dokumenty wskazane przez skarżącego zostały natomiast powołane przez niego już wcześniej w postępowaniu apelacyjnym.

W zażaleniu na postanowienie z 27 stycznia 2011 r. skarżący zarzucił, że Sąd Apelacyjny błędnie odmówił dokumentom z 20 stycznia i 9 sierpnia 1999 r. charakteru środków dowodowych uzasadniających wznowienie postępowania. Na tej podstawie wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Żadne z dokumentów wskazanych przez skarżącego nie mogą zostać uznane za środki dowodowe, które mogłyby stanowić przesłankę wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. Dotyczy to zwłaszcza pism z 20 stycznia i 9 sierpnia 1999 r. zawierających oświadczenia powoda o dokonywaniu w walucie obcej płatności na rzecz skarżącego (pismo z 20 stycznia 1999 r.) oraz o zobowiązaniu się do zapłaty równowartości w złotych polskich kwoty 55.000 USD (pismo z 9 sierpnia 1999 r.).

Pierwsze z tych oświadczeń nie ma żadnego bezpośredniego znaczenia dla praw i obowiązków stron postępowania, którego dotyczy wniosek o wznowienie. Drugie z nich wykazuje jedynie istnienie zobowiązania powoda wobec skarżącego

i zostało powołane w oświadczeniu o dokonaniu potrącenia z 31 marca 2010 r. Ściśle łączy się więc ono z tym dokumentem, przez co możliwość uwzględnienia go jako dowodu uzasadniającego wznowienie postępowania ma charakter wtórny wobec uznania za taki dowód pisma z 31 marca 2010 r.

Należy jednak zauważyć, że dokument ten nie stanowi nowego środka dowodowego, który uzasadniałby wznowienie postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. W świetle konsekwentnego stanowiska Sądu Najwyższego, przesłankę tę spełnia jedynie taki środek dowodowy, który istniał w czasie prowadzenia postępowania, a więc był możliwy do powołania w sensie obiektywnym (por. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego z: 31 sierpnia 1936 r., C III 1126/36, Zb.Orz. 1937, nr 9, poz. 315; z 27 listopada 1969 r., I PZ 48/69, niepubl.; z 8 kwietnia 2009 r., V CZ 16/09, niepubl. oraz z 17 czerwca 2010 r., III CZ 18/10, niepubl.). W konsekwencji, trafnie stwierdził Sąd Apelacyjny, że wznowienie postępowania nie może zostać dokonane w oparciu o dowód, który powstał już po zamknięciu rozprawy.

Dla oceny dokumentu z 31 marca 2010 r. jako przesłanki wznowienia postępowania nie ma przy tym znaczenia wsteczny skutek oświadczenia o potrąceniu wynikający z art. 499 k.p.c. Przesłanka, o której mowa w art. 403 § 2 k.p.c., pozwala bowiem na wznowienie postępowania jedynie z powodu wykrycia dowodów, które nie mogły zostać powołane w jego toku, nie zaś z uwagi na zmianę relacji prawnej stron ze skutkiem *ex tunc*. Stronie, która dokonała skutecznego potrącenia, przysługują w takim wypadku inne środki ochrony jej interesu, zwłaszcza powództwo opozycyjne przewidziane w art. 840 k.p.c., pozwalające na ochronę jej interesu bez konieczności wzruszania prawomocnego wyroku (por. uchwałę SN z 30 listopada 1973 r., III CZP 73/73, OSNC 1974, nr 10, poz. 163). Jak wynika przy tym z końcowej części pisma z 31 marca 2010 r., skarżący właśnie w tym powództwie upatrywał podstawowego instrumentu ochrony swoich interesów w związku z dokonanym potrąceniem. W konsekwencji, dokumenty z 20 stycznia i z 9 sierpnia 1999 r. nie mogły stanowić podstawy wznowienia postępowania. Wprawdzie Sąd Apelacyjny nie odniósł się do nich w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, ale to, że nie mają one znaczenia w sprawie wynika wprost z ich treści (co do pierwszego pisma) oraz z trafnego wniosku, że dokument

z 31 marca 2010 r. nie stanowi środka dowodowego, o którym mowa w art. 403 § 2 k.p.c. (co do drugiego pisma).

W uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny nieprawidłowo stwierdził natomiast, że wszystkie kserokopie pokwitowań załączone do skargi o wznowienie postępowania zostały przedstawione przez skarżącego wraz z apelacją od wyroku Sądu Okręgowego (k. 218 – 222). Niektóre z tych dokumentów zostały bowiem powołane po raz pierwszy w skardze o wznowienie postępowania (k. 8 – 14). Uchybienie to nie stanowi jednak dostatecznej podstawy uchylenia zaskarżonego orzeczenia. Zauważyć należy, że w skardze o wznowienie postępowania nie wykazano jakiegokolwiek związku między tymi dokumentami a rozstrzygnięciem wydanym w sprawie, jak również przesłanek uzasadniających brak możliwości ich wcześniejszego powołania. Jednocześnie w uzasadnieniu wyroku z 26 stycznia 2010 r. Sąd Apelacyjny jednoznacznie uznał przedstawione pokwitowania za pozbawione znaczenia dla wydanego rozstrzygnięcia. W konsekwencji uznać należy, że przedstawienie dowodu spełnienia świadczenia co do dalszych kwot nie mogłoby mieć wpływu na wynik prawomocnie zakończzonego postępowania, co stanowi konieczną przesłankę jego wznowienia w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. Z tego względu, pomimo niepełnego uzasadnienia, zaskarżone rozstrzygnięcie odpowiada w tym zakresie prawu. Trafnie Sąd Apelacyjny odmówił także charakteru dowodu mogącego stanowić podstawę wznowienia postępowania niepodpisanemu wydrukowi zawierającemu zestawienie świadczeń skarżącego na rzecz powoda.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu.